

โรคนิ่วระบบทางเดินปัสสาวะในเด็ก

นพ. อนุรักษ์ วงศ์วัฒนาเสถียร

อุบัติการณ์

พบได้ไม่บ่อยเมื่อเทียบกับนิ่วระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ใหญ่ และพบได้บ่อยกว่าในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ปัจจุบันมีแนวโน้มจะพบมากขึ้น เนื่องจากสัมพันธ์กับการรับประทานอาหารเค็มและมีคาร์โบไฮเดรตสูง

สาเหตุ

1. โรคทางพันธุกรรม
2. มีความผิดปกติทางกายวิภาคของระบบทางเดินปัสสาวะเช่น รอยต่อท่อไตและกรวยไตอุดกั้น
3. โรคทางเมตาบอลิก เช่น เบาหวาน, โรคอ้วน
4. การรับประทานอาหาร เช่น เค็มจัด, การดื่มน้ำน้อย

อาการ

ในเด็กขวบปีแรก เนื่องจากเด็กไม่สามารถพูดสื่อสารได้ อาการจึงมักมาด้วยการติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะ ในเด็กเล็กอาจจะมีปัสสาวะเป็นเลือด, ปัสสาวะขุ่น ในเด็กโตมักมาด้วยอาการปวดท้อง, ปัสสาวะเป็นเลือดเหมือนในผู้ใหญ่

กลไกการเกิดนิ่ว

นิ่วในระบบทางเดินปัสสาวะมักเกิดจากการมีสารเกลือแร่ที่ก่อให้เกิดนิ่วปริมาณสูงในปัสสาวะ เช่น calcium, oxalate, uric acid, cystine และสารที่ป้องกันนิ่วต่ำในปัสสาวะ เช่น citrate, magnesium โรคนิ่วในเด็กมักพบความผิดปกติของสารเกลือแร่เหล่านี้สูงถึงร้อยละ 75 จึงมีคำแนะนำควรตรวจหาความผิดปกติเหล่านี้ในผู้ป่วยเด็กที่เป็นนิ่วทุกราย

การตรวจวินิจฉัย

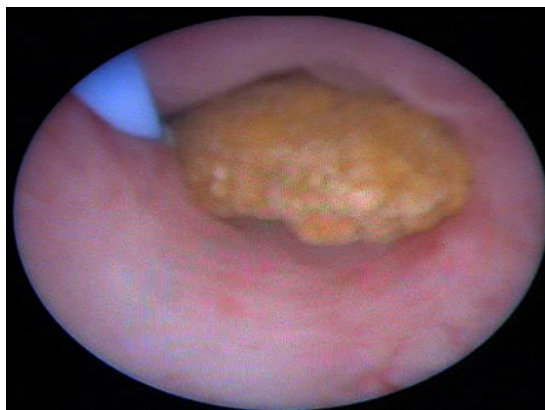
ในกรณีสงสัยเป็นนิ่วในระบบทางเดินปัสสาวะ ควรตรวจปัสสาวะ (urinalysis) เพื่อหาเม็ดเลือดแดงในปัสสาวะ, การเพาะเชื้อปัสสาวะ, การตรวจเลือดเพื่อดูค่าการทำงานของไต, ระดับเกลือแร่ต่างๆ ในเลือด เป็นสิ่งจำเป็น

นอกจากนี้การตรวจทางรังสีวินิจฉัย เช่น การทำอัลตราซาวด์ การตรวจด้วยเอ็กซเรย์คอมพิวเตอร์ ก็จะช่วยยืนยัน การวินิจฉัยขนาดและตำแหน่งของนิ่วด้วย

การรักษา

วิธีการรักษานิ่วมีหลายวิธี เช่น การปล่อยให้ให้นิ่วหลุดเอง, การกินยาช่วยละลายนิ่ว, การสลายนิ่วด้วยคลื่นกระแทก, การส่องกล้องเข้าไปในไตผ่านทางผิวหนัง, การส่องกล้องทางท่อไต เป็นต้น การเลือกวิธีการรักษาขึ้นอยู่กับตำแหน่ง ขนาด ชนิดของนิ่ว และการทำงานของไต

การป้องกัน

การดื่มน้ำปริมาณมาก การลดอาหารเค็ม และอาหารคาร์โบไฮเดรต, การรักษาความผิดปกติของสารเกลือแร่ต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อป้องกันการกลับเป็นนิ่วซ้ำ